

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Iparosainkról.

Sok szó esett már magyar társadalmunk eme majdnem lenézett tagjairól, akik e földmivelő országban és egyuttal rangkóros országban igazán mostoha gyermekei a hazának. Panaszkodunk, jajgatunk iparunk gyenge fejlődése, sőt a külföld mellett tizedrangusága miatt, de a való, igaz okokat bölcsen elhallgatjuk. Elhallgatjuk pedig azért, mert a nagyzás, a mániákus urhatnáság sehol sem grasszál, sőt tombol olyan nagy mértékben, mint éppen minálunk, ahol tulajdonképpen csak két osztály létezik: az uri osztály, beleértve minden kaputos embert, és a proletárizmus, amelyhez sajnos! bátran sorozhatjuk a mi szegény, társadalmilag alig számbavehető, de jobb sorsra érdemes iparos osztályunkat is.

Iparos! mennyire kis fogalom ez minálunk, milyen semmit mondó szó ez a magyar hazában, mely éppen e miatt szorul háttérbe a gazdaságilag jóval szegényebb, de iparra tisztesen fejlettebb nyugati szomszédaink mellett. Nekünk tulajdonképpen olyan iparosaink, mint a nyugati nemzeteknek, nin-

csenek, de nem is lehetnek. Nem lehetnek azért, mert maga ez a pálya csak kényszerűség szülte pálya, azaz olyan foglalkozás, ahová csak a szükség, a rideg élethez való kapaszkodás kényszeríti azt a szánandónak mondható gyermeket, akit szülei nyomoruságból, vagy elkeseredésből erőszakolnak valamelyik mesterhez, aki aztán a hozzá került s sokszor kevés vagy semmi kedvet sem mutató nebulót mindennel foglalkoztatja, csak azzal nem, amivel kellene, t. i. mestersége elsajátításával.

Milyen gyermekek is azok, akik minálunk az iparos pályára mennek? Azok a 12—14 éves fiúk, akiket földhöz tapadt, nyomoruságos életet élő szülők nem tudnak eltartani, akiket a népiskola 5—6 osztályának elvégzése után, főleg faluhelyen, nem tudnak tovább iskoláztatni, még akkor sem, ha a gyermek tehetséges és érdemes is volna a további iskoláztatásra. Az ilyen gyermekek — akik tehetségüknél fogva bármilyen iparra is mennek — beválnak és ezek képezik iparosaink elitjét is, mert szakmájuk alapos elsajátításával a többi iparos mellett vezetnek.

De mit szólunk azokról a tehetéstelen, mondhatni bárgyuknak mutatózó s iparos pályára nem is való kicsi figurákról, akiket a természet csakis napszámosoknak, nagyon is csak szolgai munkákra teremtett. Ezek valóban az ugynevezett „inas“-ok, akiket gazdájuk csak arra használ, hogy lóssanak-fussanak, kapáljanak, fát vágjanak, a gyermekeit dajkálják, mosogassanak s minden olyan munkát végezzenek, amelyhez tulajdonképpen semmi köze az iparos tanulóknak.

A lelkiismeretes mester — ha látja, hogy a hozzája került gyermek nem való e pályára, egyszerűen tulad rajta, megmondván a szülőnek a valódi tényállást; de a lelkiismeretlen mester magánál tartja és szolga-cselédnek használja s 3—4 év elmúltával a 16—18 éves ifjává fejlődött segédnek kieszközli a szabaduló levelet s elbocsátja oly csekély tudással a mesterségben, hogy más helyen nem állhatja meg a helyét. S lesz belőle a szó szoros értelemben vett házaló mesterlegény, aki faluról-falura, városról-városra vándorol, s mivel álláshoz tudatlansága miatt nem

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Győzedelmes szerelem.

Irta: dr. Hannig Györgyné.
(Végo.)

— Gyermekek, már besötétedett, nem gyujtatok lámpát.
— Egyedül vagyok nagyanyó, Klárka, ugy látszik, ismét az öreg Sárának segít.
— Valóságos áldás e lány a házban. Alig pár hónapja tartózkodik itt s már is oly szépen takarékoskodik. Reá biztam a háztartást, és sohasem költi el a heti pénzt. Hidd el gyermekem, egész új életet önt belém ez a leány. Én korán maradtam anya nélkül, leány gyermekem nem volt, menyem nem soká élt s az is sokat távol volt s így soha nem volt egy nő mellettem, ki figyelmével szeretettel vett volna körül. S ime öreg napjaimra ebből is kijutott. Csak itt ne hagyjon egyszer.
Amitől a nagymama félt, hamar bekövetkezett. Az öreg Sára másnap reggel egy levélkét vitt be neki s tudtára adta, hogy Klárka a hajnali vonattal a fővárosba ment, e levélkét hagyva hátra.

Kedves nagyanyó! Ezer bocsánatot kér Klárka öntől Ne vádolja háladatlansággal, hogy szó nélkül távozik, de oly okok késztetik a távozásra, amikért, ha ön tudná, nem neheztelne. Gondoljon szeretettel a kis Klárira, kinek soba többé oly boldog otthona nem lesz, mint önnél volt.

Kezeit sokszor csókolja a szerenesetlen Klárka.

Nagyanyó nem tudta megérteni a levelet. Sietett át unokájához.

— Lajos, kérlek, magyarázd meg e levelet.

Lajos elolvasá, arcát halványság borítá el s egyszerre teljes erővel hatalmába keríté az érzés, mit eddig iparkodott leküzdeni. Most, midőn elveszettnek hitte a leányt, most érezte csak: mennyire szereti.

— Megmagyarázom, nagyanyó, e levelet. Klárka engem szeret s azért vált meg öntől is; de én is szeretem őt s vissza hozom, ha engedélyt kapok reá.

— Lajos, gyermekem, s te boldog tudnál lenni Klárral, te ki tudtommal gazdag, előkelő házasságról álmodoztál eddig. Nekem

ellenvetésem nem volna, hisz akkor Klárka élttem végéig nálam maradna. S te utánad ő a legkedvesebb nekem a világon.

— Akkor sietek s még a délutáni vonattal vissza hozom őt, csak arra kérem nagyanyó, hogy szívem titkát ne árulja el neki, tartsuk karácsonyi ajándékul.

Klárát nem volt nehéz megtalálni. Ott volt régi lakóhelyén a zongoratanitónőnél. Lajos egyedül találta. Ára sápadt volt, szemei, azok a ragyogó fekete szemek, melyekben máskor oly sok tűz égett, mélyen beestek.

— Klárka, kérti jöttem szegény nagyanyó nevében. Holnap szent karácsony ünnepeinek előestéje. Sára öreg, beteg, kéri tehát, legalább ujévig legyen nálunk. Nehéz lenne e szent napokat egyedül tölteni ön nélkül.

Klárka eleinte vonakodott, de aztán mégis a jobb érzés győzött. — Leküzdöm önmagam, hisz a jó nagyanyó nem érdemli meg e bánásmódot, aztán ki fogja neki meg-sütöni a jó kalácsot karácsonyra, ha én nem leszek ott.

— Jól van, elmegyek oly feltétellel, hogy ujévig keresnek egy másik leányt. Hisz sok árva van a világon, talán akad köztük olyan.

rendű

6-6

ka
sága

zám 78.

Részletfizetésre!

juthat, a jószívű nagyközönség fillérein tengődik és szaporítja a proletárok, a sokszor rablógylkosságra is vetemedő csirkefogók számát. Hány ilyen csirkefogó mesterlegény van minálunk Magyarországon, aki — mivel kaszálni-kapálni nem tud, azaz jobban mondva nincs hozzá kedve, — bejárja Tolnát-Baranyát mindaddig, amíg a nyomoruság és a szeszestital tönkre nem teszi szervezetét, aminek a vége rendesen az, hogy toloncolják egyik helyről a másikra és a végső állomás rendesen a börtön vagy az ennél is szörnyűbb állapot t. i. az emberi méltóságot lealázó koldusbot: az erkölcsi halottá levés!

És mindennek az alapja, az igazi oka a mai, nagyon is téves s balgaságon alapuló azon felfogás, amely mintegy köztudattá vált már, hogy iparos minálunk csak az szokott lenni, akinek nincs egy néhány láné földje és aki nem boldogul az ugynevezett „tudományos“ pályán.

Manapság minden kis hivatalnok vétéknek, bűnnek tartaná, ha — ments Isten! — az ő fia mesterember lenne! Hát mit szóljunk még azokról a gentrifamiliákról, akiknek valamelyik őse még nemesi oklevelet is szerzett a késő utódoknak! Ezek bizonyára az ősi családot megbélyegző, óriási szegyennek, a nemesi címer ellen való merényletnek tartanak az ilyen ballépést. Inkább legyen ez a nemes csemete 80 krajcáros napidijas, aki — habár száraz zsemlyével él — mégis vasalt inget, lakkcipőt s kemény kalapot visel és urakhoz dörzsölődik. És ez a cifra nyomoruság, ez az urhatnámság az oka általában annak, hogy nálunk az iparos pálya lebecsmérelt, lenézett pálya.

Hány szülő van, aki így fenyegeti

gyengén tanuló fiát: „Suszter inasnak, szabónak, lakatosnak, asztalosnak adlak, ha nem tanulsz!“! Nagyon jellemző kifakadások ezek éppen a mi iparos pályáinkra nézve! Tehát, ha nem tanul, azaz ha nem bukácsol osztályokon keresztül az a gyermek, akkor a szülő, a magyar szülő, büntetésből iparosnak adja!

Maholnap nálunk csak földesurak és kaputos emberek lesznek és ha ez így folytatódik, akkor a földesurak maguk művelhetik a földjüket, vagy kuliakat hoznak Kinából; a kaputos emberek meg annyian lesznek, hogy diplomás kézzel majd maguk varrnak maguknak cipőt, nadrágot; mert senki sem akarja a fiát másnak, csak hivatalnoknak, szóval urnak nevelni!

Az ilyen balga felfogásnak meg kell változnia. — Nagy átalakulás előtt állunk, azaz nagy átalakuláson kell átmennünk. — Nem az a hiba, hogy fiainkat, leányainkat tanítatjuk, mert hiszen ezt meg kell tennünk a mai korban; sőt gyermekeink ellen vétkezésnek, ha nem adnók meg nekik a megfelelő, a mai kor megkívánta előismereteket és némi tudást. Az a baj, hogy fiainkból erőnek-erejével urat, illetőleg hivatalnokot akarunk faragni s leányainkból nagyzó, pózó, parfümös dámákat, akik grófokról, főispánokról álmodoznak. — Ne csak akkor dobjuk oda gyermekünket az iparos vagy kereskedő pályára, ha képtelen a középiskolában boldogulni, hanem adjuk oda akkor is, amidőn jó tehetségű s elvégez 4—8 osztályt. — Ne ábrándozzunk arról, hogy a gyermekünk nagyságos, méltóságos ur legyen, hanem hazafias szempontból is irányítsuk gyermekünket a praktikus pálya felé,

amely ha nem is szerez nagy titulust, de szerez neki boldog és sokszor gond nélküli életet az iparos és kereskedői pályán. Sőt szerez neki tiszteletet és becsülést is, mert a megfelelő ismerettel bíró iparos és kereskedő mindig egy rangban lesz a hivatalnokkal, függetlenség tekintetében pedig sohasem cserél vele.

Az ipar, a kereskedelem mintaképe: Angolország lebegjen szemünk előtt, ahol az a jogvégzett ember s országgyűlési képviselő nem restelli átvenni atyja iparos- vagy kereskedőboltját s azért mégis ur a maga teljes valójában. — Ne tegyünk mi ugy ezután, mint eddig! Ha gyermekünk 4 középiskolai osztályt végzett, ne higyük, hogy ennek az ifjunak most már nem szabad iparosnak vagy kereskedőnek lennie. — Sőt ellenkezőleg éppen iparunknak és kereskedelmünknek a külföldi szintjére emelése szempontjából adjuk iparosnak és kereskedőnek.

Ne meneküljenek az iparos- és kereskedői pályára pusztán a kidobottak, a tehetségtelenek, hanem lépjenek a jó tehetségű, a megfelelő képzettségű ifjak, s akkor iparunk is, kereskedelmünk is szebb jövőnek néz elébe! Döntsük le azt a vastag kínai falat: azt az egyoldalú, azt a banálsan korlátolt felfogásra valló, köztudattá vált, megcsöknyösödött közhitet, hogy iparos és kereskedő csak az legyen, aki nem tud átveregődni a hivatalnoki pályára megkívánt fokozatokon.

Ha ezt megtesszük, akkor hiábavaló lesz ármányos ellenségeink minden cselekvése, mert kiépítvén ezt a tátongó rést: az ipar- és kereskedelem hézagait, bátran szembenézünk mindazokkal, akik ezeréves fennállásunk bázisait akarnák

ki méltóbb lesz a szeretetre, melyben önöknél részesültem.

— Most megyek Klárka. Egy pár be vásárlást végzek s ebéd után eljövök önért s a délutáni vonattal visszautazunk.

Klárka szótlan volt az uton, szemeihez gyakran szorítá fehér zsebkendőjét. Lajos úgy szerette volna vigasztalni: Ne sirj Klárkám, tudom mért hagyta el meleg otthonod, mert nem tudsz közönyösen, hidegen élni egy fedél alatt velem. Tudom, hogy szeretsz, de én is szeretlek kis bánatos leány.

De nem szólt. Várta a holnapi estét, amikor majd ujára fogja huzni azt a kis arany karikát, mit már zsebében visz.

Nagyanyó nem tett szemrehányást Klárkának, csak kitarta szerető karjait s keblére vonta a leányt.

*

Felvirradt a szent karácsony előestéjének reggele. Klári a kora reggeli órákban már a konyhában sűrű-forog. Dél felé egy szép karácsonyfát hoznak neki. Lajos rendelte. Az ebédlőbe helyezi, s ügyes kezével tele aggatja gyertyákkal, édességgel, melyet szintén Lajos küldött be reggel egy csomagban szobájába.

Végre este meggyulnak a karácsonyfa gyertyáskái. Klárka feltárja az ebédlőnek nagyanyó szobájába nyíló ajtaját. Lajos karjain lép be az öreg Kálnokyné az ebédlőbe. Szemeiben könnyek csillognak. Hisz oly régen nem volt már náluk, oly régen nem volt ily boldog karácsonya. Klárka nagyanyónak egy remek himzett párnát nyújt át. E szavak vannak ráhimezve: „Szenderedj csendesen.“ Lajosnak pedig egy újságtartót ajándékoz.

Klárka jöjj a másik szobába, egy kis ajándékot én is szántam neked.

Átalmennek. Az ágyon patyolatfehér fehérnemű fekszik. Egy egész kelengye.

— Látod Klárím, gondoskodtam rólad, hogyha akad egy jóra való férfit, ki valamikor megkéri kezedet, legyen kelengyéd. Nagy része az enyémből került ki, mert tudod édes, én sokat kaptam, s oly finomat, hogy még ma is értékes.

— Nagyanyó, ha Klárka kelengyéje kész, akkor én leszek az a jóra való férfit, ki kérni fogom kis kezét.

— Engedje meg Klári, hogy e karikagyűrűt ujára huzzam.

Klárka azt hitte: álmodik. Nem, ez nem lehet, hogy őt, a szegény árva leányt, ily szerenese érje. De mégis igaz, hisz ujján már ott ragyog a karikagyűrű s Lajos kérésleg nyújt neki egy másikat át, hogy azt ő huzza neki fel.

Ha találgatni akarnám kinek volt e karácsonyestén legnagyobb a boldogsága: Klárié, Lajoaé, vagy az öreg nagyanyóé? bizony nem tudnám eltalálni.

*

A boldog karácsonyest óta negyedfél év múlt el Lajosnak már két éve van ügyvédi irodája a fővárosban. Két év óta boldog férje Klárinak s fél év óta boldog apja a kis Tibornak.

Julius van. A Kálnoky parkban madarak csicseregnek. Egy csipkés kocsiban alszik Tiborka. Mellette a nagyanyó üldögél. Ajkai valami régi altató dalt dudolnak. Klárka lassan közeleg e kedves képhez, majd szeretettel simogatja meg az öreg asszony ősz fűrteit.

— Lásd Klári, midőn a házamba jöttél, csak szeretetet kértél. Mond: megvagy-e elégedve azzal a szeretettel, mit itt nyertél.

— Oh nagyanyó, hogy kérdezhetsz ilyet!

megingatni és nemzetünket e bázisok romjai alá temetni! Adja az ég, hogy e téren is szellemi világosság hassa át a magyar nemzetet!

Sz-ly.

A villamosság a nagy vasutak szolgálatában.

— Szabad lyceumi előadás. —

Sziebert Imre, a magyar államvasutak műszaki tisztviselője, folyó hó 17-én, vasárnap délután fél 6 órakor a villamosságról a nagy vasutak szolgálatában előadást tartott, mely nemcsak a nagy közönségnek, hanem a szakembernek is igen érdekes és tanulságos volt. Előadását 64 vetített képpel kísérte, mi azt még érdekesebbé és vonzóbbá tette. A nagyszámú közönség, melyet a városháza nagyterme teljesen be sem fogadhatott, igen hálásnak bizonyult, mert az élvezetes előadást, mely másfél óránál is tovább tartott, mindvégig nagy figyelemmel és kitartással hallgatta meg. Előadását azzal az érdekes kérdéssel kezdte meg, hogy a gőzvasutakat miért nem cserélik ki villamos vasutakkal, mikor tudjuk, hogy a villamos vasutak több tekintetben sokkal kellemeesebbek, mint a gőzvasutak. Hogy többet ne említsünk, az előbbieknél nincsen füstjük, mely az utóbbiaknak meg van, no meg a villamos vasut sokkal gyorsabban is halad, mint a gőzvasut. Sőt azt is tudjuk, hogy a városi villamos vasutak igen jövedelmezők szoktak lenni, mért nem lehetne akkor a nagy vasut is villamos? Ennek oka a villamosság vezetésének egy bajában rejlik. Ugyanis a villamosságot sodronyokon kell vezetni a pálya mentén, hogy a vasuti kocsikat vívó gép minden pillanatban az utnak bármely helyén villamosságot kaphasson tőle. A sodrony pedig ellenállást fejt ki, ha a villamosság rajta végig akar menni. A villamosságnak tehát munkát kell végeznie, hogy a sodronyon végig tuthasson. Ez által meglehetősen sokat veszít az erejéből és így kevesebb jut a gép, meg a kocsi tovább tolására. Kisebbség uton kevesebb az ellenállás és így a villamosságnak kevesebb munkát kell végeznie, hogy végig haladhasson rajta; tehát az erőben való vesztesége is kevesebb s ezért több erő marad meg a gép hajtására, mint a hosszabb uton.

Nálam boldogabb nem lehet, s ezt egyedül neked köszönhetem.

— De nini, a vonat úgy látszik megérkezett, amott jön Lajos!

Csakugyan Lajos volt, ki hivatalos dolgai után naponta kirándult családjához nyáron Télen azután mindannyian a fővárosban laktak. Mióta a kis Tibor megszületett még nagyanyó is bent lakik.

— Már megint szerelmet vallanak egy másnak Klárka és nagyanyó. Sohasem unják meg. Egyszer majd nekem nem marad semmi a szeretetből, mind egymásra pazarolják, — szólt odalépve s az öreg s fiatal nőt megcsókolva Lajos.

— Klárit most neked adom, mert a kis Tibort kisérem be szobájába, már rég künn van a levegőn. A dada befelé tolt a kocsit, nagyanyó botjára támaszkodva lassan lépkedett a kocsit után.

Klárka és Lajos egymást átkarolva még jóideig sétálnak a kertben. Terveket szönek a jövőre, mikor majd visszaszerzik az ősi birtokot, a dédapa Kálnoky Tibor birtokát, a dédunokának, Kálnoky Tibornak.

A városi villamos vasutnál az ut aránylag rövid, a villamosságnak a sodrony ellenállása miatt ehhez viszonyítva kevés erő kell vesztetnie és nagy a forgalom. Rendesen egyik villamos kocsit meg a másik után és sok személyt visznek. Ezért a városi villamos vasut, ha elég nagy a forgalom, szépen jövedelmez is. Nagy vasutaknál a villamosság a hosszú sodrony ellenállása miatt sokat veszít erejéből, például az olasz Valtellina vasutnál 23%, a tervezett svájci vonatknál 55% a veszteség, s az uthoz viszonyítva kicsiny a forgalom. Alább meglátjuk, hogy mégis miért jövedelmező a Valtellina vasut.

Nagy vasutaknál tehát olyan villamosság felhasználása, melyet gőzgépek segítségével szénrel való fűtés útján állítunk elő, nagyon költséges és így nem jövedelmező. De jövedelmező lehet akkor, ha a villamosságot a befektetés után úgy szólván ingyen kapjuk. Vannak folyók, melyek vizének esésében rejlő erőt villamosság előállítására lehet felhasználni a turbinák segítségével. Így tett Olaszország is, midőn az olasz kormány 1898-ban felszólította a két leghatalmasabb vasúttársaságot, a Rete Adriaticát és a Rete Mediterraneit, hogy foglalkozzék egy egy vasuti vonalának villamos üzemre való átalakításával. A Rete Adriatica a Comó tó partján haladó Valtellina vasutat választotta és az átalakítás keresztülvitelével a budapesti Ganz gyárat bízta meg. Ez a villamos nagy vasut tehát, mely 106 km hosszú, magyar emberek munkája és a magyar ipar fejlettségének hirdetője.

Az átalakítás munkálatait vetített képekben mutatta be: az oszlopok beállítását, sziklák robbantását, a sodronyok kifeszítését, az Adda folyó vizesését, melynek erejét a villamosság előállítására használják, a duzzasztót, a zsilipet, a gépházat a turbinákkal, s a transzformátort.

A másik olasz vasuti társaság, a Rete Mediterranie, Milanótól a Lago Maggiorehoz és a luganói tóhoz vezető vonalat alakította át A 130 km hosszú vasuti vonalhoz szükséges villamosságot a Ticino folyónak Tomaventóban levő esése adja. Ez a vasut átalakítása sokkal költségesebbnek bizonyult, mint a Valtellina vasut átalakítása.

Ehhez hasonló rendszerű a Berlin—Grosslichterfelde—Ost közti villamos vasut, mely 1903. nyarán nyílt meg. Ez arról nevezetes, hogy Németországban ez volt az első eset, hogy nagy forgalmu gőzvasutat villamos vasutrá alakították át. A vasuti vonal azonban mindössze csak 10 km. Itt érdekes megjegyezni, hogy miként vezetik a pálya mentén a villamosságot. A Valtellina vasutnál, melyet a Ganz gyár készített, a villamosságot vezető sodrony állványokhoz erősítve felül megy a pálya mentén. A két utóbbinál azonban ez a vezeték mint harmadik sín megy a pálya mentén, csak egy kissé magasabban van, mint a többi sín. Ez az utóbbi rendszer könnyen okozhat veszedelmet a síneken átjáró embernek, mert azokon még halálát is lelheti. Azért az állomásokon deszkákkal befödik. Az egész rendszer tehát nem állja ki a versenyt a Ganz gyár készített rendszerrel.

Harmadik rendszerű villamos nagy vasut van még New-York államban Albany és Hudson városok között is, de ujabban mindinkább tért veszít ez a rendszer és helyét a másik foglalja el.

Érdekes megemlíteni, hogy Németországban az elektromos nagy vasutakat illetőleg milyen nevezetes kísérletek folytak. Ugyanis 1900-ban megalakult az u. n. Studien Gesell-

schaft für elektrische Schnellbahnen, mely társaság saját pénzéből és az állam segítségével oly villamos vasutakat készítették részint az Allgemeine Elektr. Gesellschaft, részint a Siemens & Halske villamos cégeknél, melyekkel óránként 200—210 km. távolságot tudtak megtenni.

A villamos vasut ily gyors haladása mellett azonban a pályának gondos elkészítése annyi pénzt emészt fel és az üzemek fentartása az óriási erőhasználat folytán annyira költséges, hogy az ily vasutak létesítése a legnagyobb nehézségekbe ütközik.

A villamosság folytonos térfoglalásával szemben azonban nem állanak feltétlenül azok, kiknek érdekükben van a gőzvasutak megmaradása. Folyton új meg új alakú és szerkezetű lokomotivokat készítenek, melyek már jóval nagyobb sebességgel képesek haladni, mint az eddig használt lokomotivok. Így a magyar államvasutak gépgyárában most oly lokomotivot készítettek, mely Budapest és Bécs között átlagosan óránként 100 km. utat tesz meg, bár ez a sebesség is jóval fokozható, mert a Budapest és Vác között tartott kísérlet alkalmával óránként 141 km. sebességet is elért.

Előadását alkalmoszerűvé tette a Pozsony-Bécs között létesítendő villamosvasut kérdésének felvetésével. Előadó véleménye szerint e vonat az előrelátható nagy forgalom miatt igen jól jövedelmező lenne, s Pozsony gazdasági érdekét megvédené, mert a Pozsonyhoz közelebb fekvő falvak eladásra szánt élelmiszerüket nem vinnék Bécsbe, hanem Pozsonyba.

Ama feltevés ellen pedig, mintha e vasut Pozsonyt Bécs külvárosává tenné, azaz elnémete itené, azt az érvet hozza fel, hogy Pozsony hosszú időn keresztül naponként többször járó vasutal volt és van ma is összekötve Bécs városával és Pozsony mégis magyarosodik.

H i r e k .

Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnep miatt pénteken, f. hó 29-én jelen meg.

Kitüntetés. A király Schack Béla dr. és Kirchner Béla kir. főigazgatókat a Ferenc József rend tiszti keresztjével tüntette ki, a kereskedelmi szakoktatás felvirágoztatása körül szerzett maradandó érdemeik elismerésül.

Szell Kálmán üdvözlése. A bácsodrogmezei alkotmánypárt, mint jelentük, megalakulása alkalmából táviratban üdvözölte Szell Kálmánt, az alkotmánypárt elnökét. Szell most Széchenyi Emil grótnak, a bácsmezei alkotmánypárt elnökének a következő táviratban válaszolt:

A középpont ereje a vidék támogatásában gyökerezik. A mi erőnk hatalmasan megerősödik az önök hazafias esatlakozásával. Különösen örvendetes, hogy a mai nehéz viszonyok között nyújtják nekünk ezt a segítséget és hogy éppen önök, az ország egyik legnagyobb és annyira fontos küldetését betöltő vármegyéjének közönsége teszi ezt. Fogadják ezért hálás köszönetünket, hazafias üdvözlésünket és meleg óhajtásunk kifejezését, hogy most kibontott zászlónkat mindig fennen lobogtatva, elveinket diadalra vigyék. Őszinte meleg üdvözléssel Szell Kálmán, az országos alkotmánypárt elnöke.

Jegyzőválasztás. Az üresedésben levő veprői jegyzői állást a képviselőtestület Radich Aladár elnöklése mellett tegnapi, folyó hó 21-én töltötte be. Az állásra hárman pályáztak és mindannyian jelölve lettek. A képviselőtestület osztatlan bizalommal egyhangulag Faller Alajos volt veprői jegyzőt választotta meg.

József napja. Itt a hivatalos tavasz, amit a József nap előzött meg. A köznéptől a dátumtól számítva a tavasz beköszönését. A napfény ugyan megjelent már, némi kis tavaszi

fuvalat is érzik, de azért a kétségbeesett hosszú tél után még ma is fűtött kályhák mellett ülünk s aggódva lessük a takadást, az igazi tavaszt, mely megszabadítja nehéz nyüggétől a földet. A fehér karácsony poézist jelent. A zord, nehezen purkado tavasz katasztrófát, súlyos szerencsétlenséget. Amikor azt reményeltük, hogy az a sok baj, zavar és kalamitás, amely szünte tűrhetetlenné tette a megélhetést, növelte tolyton a drágaságot és zavarokat támasztva a közlekedésben, a vasúti forgalomban, megnehezítette, sőt csaknem lehetetlenné tette az élelmezési, a piaci árusítást: akkor hozzájárultak a kalamítások növeléséhez azok az óriási hidegek, amelyek országszerte uralkodtak. Szinte a legnagyobb zavar és kétségbeesésben talál mindnyájunkat az első tavaszi napfény, amelytől megváltást, felszabadulást remélünk.

Kabaret-estély. A Magyar Védő Egyesület zombori leányzakosztálya által f. hó 23-án és 24-én a városi színházban rendezendő kabaret estély iránt városunkban, sőt a vidéken is nagy az érdeklődés. Az érdekes műsort városszerte nagy plakátok hirdetik. — A rendezőség már csak az utolsó intézkedéseket végezi s a közönségnek a legkényesebb izlést is kielégítő művelőzetre lehet kilátása.

Kirendelt szakfelügyelő. A vallás és közoktatásügyi miniszter márciusból kezdve az 1908—9-ik tanévre Perjessy László kamarai titkárt a bajai, szabadkai, újvidéki, zombori, nagyikindai, verseci fehértemplomi és a vásárhelyi kereskedő-tanoneiskolákhoz, valamint Füleki József szegedi állami ipari szakiskolai igazgatót pedig a bácsbodrogmegyei összes iparos-tanoneiskolákhoz szakfelügyelővé rendelte ki.

Uj pénzügyintézet. Városunkban egy új nagyobb szabású pénzügyintézet van alakulóban, amelynek több vidéki nagybirtokos áll az élére. Az intézet cége Közgazdasági Bank-Reszvénytársaság Zomborban, alaptőkéje pedig 400,000 korona.

Elbocsajtás a honvédség kötelekéből. A honvédelmi miniszter rendelete tolytán Ungár Máttyás és dr. Ofner Ferenc szabadkai 6 honvédegyalogezredbeli tartalékos hadnagyok saját kérelmükre a honvédség kötelekéből elbocsajtottak.

Gyermeknap Zomborban. Az országos „Gyermekvédő Liga“ által rendezendő jótékony célú gyermeknap Zomborban április 2-án és 3-án tartatik meg. Felhívjuk ezért a t. e. vevőközönséget, hogy szükségleteit e napokon ama kereskedőknél eszközölje, akik a gyermekvédő ligának tagjai, mert ezek a két napi bevételből bizonyos százalékot juttatnak a liga humanus céljaira.

Uj érdemjel. A király oly magyar és osztrák állampolgárok részére, akik a közügyek terén érdemeket szereznek, új érdemjelt alapított. Az új érdemjel aranyérem, vörösfelhér szalaggal, amelyhez esetleg még korona is járul.

Halálozás. Thurszky Károly, Tittel nagyközség közszeretethen álló bírása e hó 16-án rövid szenvedés után életének 74-ik évében elhunyt. Temetése e hó 17-én általános részvét mellett ment végbe. Az elhunytat nagy és előkelő rokonság — ezek közt fia, dr. Thurszky Károly titeli orvos gyászolja.

Szabad lyceumi előadás. A zombori Szabad Lyceum Egyesületben vasárnap, március hó 24-én d. u. fél 6 órakor a városháza dísztermében dr. Köhlmann Dezső főgimnáziumi tanár tart előadást Jókai Mór-ról. Az előadás ingyenes és mindenkinek szól. Jegyeket nem ad ki az egyesület.

Névmagyarosítás. Rosenfeld Antal bácsbodrogvári lakos „Rónai“-ra, König Henrik öbesei lakos „Kömös“-ra, Fatter Vince bácsszentiványi lakos „Farkas“-ra, Holländer Sándor topolyai illetőségű, budapesti lakos „Halász“-ra változtatták családnévüket a belügyminiszter engedélyével.

Faipari gépműhely Zomborban.

A zombori árusarnok kötelekékbe tartozó faiparosok — asztalosok, esztergályosok, kerékgyártók, kádások stb. — számra nézve mintegy hatvanan az árusarnok-szövetkezet keretén belül és annak támogatásával faipari szakcsoporthoz alakítottak, amely elsősorban egy nagyszabású, a modern technika minden vívmányával felszerelt közműhely felállítására törekszik. Derék iparosainknak eme régi vágya most már feltétlenül teljesedni fog, amennyiben egyrészt a keresk. miniszter a már négy év előtt felajánlott gépsegélyt tetemesen leemelte, vagyis mintegy 68000 korona értékű gépet ajándékozott a szövetkezetnek, másrészt meg az építéshez szükséges jelentékeny összeget az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet hitelezte nagyon kedvező feltételek mellett. — Iparosaink tehát ezentúl abban a kedvező helyzetben lesznek, hogy részben az irányukban nem éppen jóindulatú és káros külföldi gyáriparral felvegyék a komoly és sikeres versenyt, részben meg, hogy a gépüzemre támaszkodva, a munkashiányból származó bajoknak végre utját allhassák. A gépműhely, amint halljuk, még a nyár folyamán fog felépülni s így már most hívjuk fel rá az érdeklődőket, különösen pedig az építésszeknek és vállalkozóknak figyelmét.

Bérmaut. Városhy Gyula érsek 1907. évi bérmálási utját a vármegye területén az alábbiak szerint fogja megtartani: május hó 9. és 10-én Szabadkán, május hó 11-én Nemesmiliticsen, május hó 12-én Zomborban, május hó 13-án Zomborban a karmelitáknál, május hó 14-én Csonoplyán, május hó 15-én Kerényen, május hó 16-án Bácsgyulafalván, május hó 17-én Omoravicán, május hó 17-én délután Paeséron, május 21-én és 22-én Csantavéren, május 23-án Kisbajcsán, május 24-én Verbaszon, délután Okeren, május 25-én Szenttamásán, május 26-án és 27-én Topolyán, május 28-án Bajsán, június 1-én Temerinben, június 2-án Csurogon, június 3-án Zsablyán, délután Mozsoron, június 4-én Títelek, délután Sajkáslakon, június 5-én Tiszakálmánfalván, június 12-én Kulán, június 13-án Kucorán, június 14-én Oszivácson, június 15-én Veprodón, június 16-án Szentfűlöpön, június 17-én Szilberekén, június 19-én Baján.

Sorozás Zomborban. Az 1907. évi főszorozás Zomborban április 9-től 12-éig fog megtartatni. A folyó évi ujoncállításra az 1886-ik, 1885-ik és 1884-ik években született hadkötelesek vannak felhívva és pedig: április hó 9-én az első korosztálybeliek, vagyis az 1886. évi születésűek; április hó 10-én a második korosztálybeliek, vagyis az 1885. évből születettek és valamennyi vidéki hadköteles; április hó 12-én a harmadik korosztálybeliek, vagyis az 1884. évből születettek. A sorozó bizottság mindenkor reggel 8 órakor kezdi meg működését.

Milyen időt várhatunk? Meteor irja: Április hó eleje 3-tól kezdve változatosnak ígérkezik. Lehet erősebben espadékos vagy pedig csak állandóbban szeles idő 10-ét követőleg meleg, száraz, mely jelleg van hivatva áprilist főként uralni, csak végével várható, amely ha nem megyen át erős szelekbe, akkor május hava még elég espadékosat hoz és pedig zivataros esőtől eredőt. Ellenben, ha április vége is száraz szelekkel bővelkedik, úgy ezen jelleg érvényesül május havában is, miután a Napon ily jellegű befolyások keletkeztek és a bolygók száraz meleg hatását segítik elő az egész hónapban. Ellenben május havában espadék, különösen a 7-ik csomópont körül jöhet elő lehűléssel, ezt követőleg pedig zivataros jelleggel.

Hetivásár Bácsban. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a Bács községben minden hétfői napon engedélyezett hetivásárok ezentúl állandóan juh- és sertésfelhajtással, továbbá helypénzszedéssel egybekötve tartassanak meg.

Részvénytőke-emelés. A cservenkai mezőgazdasági népbank mint részvénytársaság f. hó 17-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy részvénytőkéjét 1908. évi január hó 1-ével 750 drb új részvény kibocsátásával 40,000 koronáról 100,000 koronára emeli fel.

Tenyészbikavásár.

A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület és a Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület fogyasztási és értékesítő szövetkezete a szegedi m. kir. állattenyésztési felügyelőség közreműködésével Zomborban április hó 3-án d. e. 9 órakor a vásártéren díjazással egybekötött tenyészbikavásárt rendez, amelyre a tenyészbikákat vásárló községi előljáróságok, ugy magánosok és érdeklődők meghívhatnak. Feltételek: 1. A vásárló községek részére a Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete által nagy uradalmak tenyészetéből beszerzendő magasvérű fél és telivér szimentháli bikák árverés útján a szegedi m. kir. állattenyésztési felügyelőség által nyújtandó kedvezményekben részesülve fognak eladatni. 2. A magánosok részére rendezendő díjazással egybekötött bikavásáron részt vehet az egész vármegye szimentháli jellegű vöröstarka marhát tenyésztő gazdaközönsége 2 év körüli bikáival. I. díj 100 kor. II. díj 80 kor. III. díj 60 kor. IV. díj 40 kor.

Uj vicinális. A szabadka—gombos—palánkai vasút engedélyezési tárgyalása a napokban volt a kereskedelemügyi miniszteriumban. A vasút hossza 139 kilométer, Szabadkától Gombosig. A bizottság az építési tőkét 11,400,000 koronában hozta javaslatba.

A hirdető közönség figyelmébe.

A Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat „Néprajzi útmutató“ címen a jövő hó elején egy zsebkönyv-alaku művecskét ad ki. A több mint 1000 (ezer) példányban megjelent könyvecskét a társulat ingyen megküldi nemcsak saját tagjainak, hanem a megyebeli lelkészeknek, a községi jegyzőknek és tanítóknak is. A műhöz csatolt függelékben tért nyitott a helybeli és megyebeli kereskedők, iparosok, pénzintézetek, vállalatok és magánosok hirdetményeinek is. Minden feloldalra terjedő hirdetmény előfizetési összege 4 korona. A Történelmi Társulat tudományos célú törekvéseihez nyújtandó támogatás mellett: saját üzleti érdekei szempontjából is melegen ajánljuk a hirdető közönségnek széles körben megjelent és hirdetésre igen alkalmas művecskét. A hirdetmény szövege az előfizetési összeggel együtt Trencsény Károly titkárhoz küldendő.

Krivány kiszabadult. Arad vármegye lutheri sikkasztója, Krivány János, aki mástól millió koronát emelt ki a gyámpénztár kasszájából, teljes nyolc évi rabság után e hó 18-án szabadult ki az aradi fogházból. A büntetőbíróóság által rá rótt büntetést kegyelemből, egészségi állapotára való tekintettel az aradi törvényszék fogházában töltötte ki, még pedig az utolsó napig anélkül, hogy a feltételes szabadság kedvezményét megadták volna neki. Krivány, aki ma is beteges, tönkretett fizikummal bíró ember, nem árult el különös örömet kiszabadulása alkalmából. Arca nagyon megduzzadt, teste szintén el van hízva; arcszíne sápadt, a bőre átátszó fehér, a bőrtónusok rendes fiziognómiaja; lábai duzzadtak, nehezen s mankón jár. Krivány már napok előtt tudta, hogy megnyílik előtte a fogház ajtaja, babár ő csak napok mulva remélte a kiszabadulást. A múlt hét elején azonban közölték vele, hogy szabad lesz Krivány egyenesen Aradon lakó édesanyjához ment, ahol könnyezve ölelte át a szegény öreg asszonyt. Valószínű, hogy az aya kegyelmére szorult, mert egész vagyona néhány korona.

Jelentkező huszárszökevény.

Juhász Miklós magyarkanizsai illetőségű, huszonkét éves szökevény közhuszár, a múlt napokban önként jelentkezett a szegedi rendőrségen. A fia a szabadkai 4. honvédhuszár-ezrednél szolgál s szökése okául azt adja elő, hogy őrmestere ittas volt és egy nádpálával katonatársai előtt megverte. Mikor azután kihallgatásra akart jelentkezni, nem engedte, ő pedig a szégyent nem tudta elviselni. Megvan arról győződve, — mondotta — hogy ezért a tettéért hadbíróság elé kerül, de ott, legalább rávalhat az őrmesterre Minthogy a katonaelet ellen nincs panasz, szökésének esakis ez volt az oka.

Madarak védelme.

Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter egy rendeletben a mely már a vármegyei tanfelügyelőhöz megérkezett, szigorú rendelkezéseket tartalmaz,

A Bács-Bodrog-terület és a Bács-Bodrog vármegyei gazdasági és közéleti híradások. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági és közéleti híradások. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági és közéleti híradások.

gombos... alása a na... inszterium... er, Szabad... tési tőkét... atba.

figyel-

Történelmi... a jövő... éveket ad... gyban meg... megküldi... megyebeli... és tanítók... kben tért... tereskedők, és magá... feloldára... 4 korona. A célú törek... ett: saját... gen ajánl... rben meg... művecskét... öszeggel... küldendő. Arad vár... János, aki... ampénztár... után a hó... zból. A... st kegye... uttetel az... ki, még... a feltéte... ik volna... önkretett... különös... a nagyon... a; are... börtön... zszadtak... r napok... fogház... emelte a... ban kö... y egye... t, ahol... szonyt... szorul,

vény-

gü, hu... a mult... i rend... huszár... lja elő... álcával... tán ki... edte, ő... Meg... hogy... de ott... hogy a... ésenek

pponyi... en a... meg... almaz,

hogy a vármegyei tanítók a madárirtást, fészekdulást és tojásszedést, valamint az általános madarászati szenvedélyt az iskolás gyermekek körében ellenőrizték; főként a gummipuskák és parittyák használatát szigorúan tilták el.

Meghívó. A nagyheti szertartások ideje alatt a polgári kaszinó dalárda a Szent István templomban fog énekelni, a dalárda tagjai felkértek, hogy ma este 6 órakor a gyakorló órákon megjelenni sziveskedjenek.

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság Zomborban, 1907. évi március hó 28-án, delután 6 órakor, a Polgári Kaszinó tanácstermében rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Pénztárosnak a felmentvény megadása. 6. Költségvetés előirányzata. 7. Indítványok, melyek az elnökhöz 8 nappal előbb nyújtandók be. 8. A jegyzőkönyvi hitelesítők kijelölése.

Nyilvános nyugtázás. A Tulipánkert Szövetség zombori fiókja ez uton nyugtátja a befizetett tagsági díjakat. (V. közlemény.) A tagsági díjakat lefizették: Falcione Blanka, Jovánovits Leona, dr. Jovánovits Józsefné, Veszelovszky Péterné, Szabó Lászlóné, Stabler Pálné, Goeser Antalné, Martin Tivadarné, özv. Bnyai Lajosné, özv. Blumenthal Jánosné, Blumenthal Lajosné, Pribil Zsófia, dr. Huber Józsefné, Grosszer Gézáne, Vidákovits Nővérek, Trischler Gyuláné, dr. Buják Józsefné, Sztrilich Béláné, Schöffler Samuné, Halm Ervinné, Garam Kálmánné, Fehér Mancika, Huber Lenka, Blumenthal Károlyné, dr. Csernyus Pálné, Szabadka Aranka, Sauerborn Károly, Theodorovits Mirkó, id. Schuber Ignác, Barabás Béláné, dr. Kováts Ferenc, Kulesár Ferencné, Gierer Miklós, Grosszmann Vilmosné, Konyovits Ivánka, Konyovits Jusztimné, Konyovits Györgyné, Konyovits Dávidné, Konyovits György, Vukicsévits Pál, Seultéty Ferencné, Koczkar Adrienne, Koczkar Jeny, Koczkar Alice, dr. Szimonovits, Koczkar Zsigáné, Maximovits Miklós, Léderer Pál, Ondrus Pál, Párnai Attila, Hameruyik Béla, Sikné Kürti Margit, Heiszler Fülöp, Szemző Dezső, Schieb Ernőné, Zapf Ivánné, Dörfler Adél, Kraicz Lajos, Heisinger Antal, Falcione Lajos, dr. Szántó Ferenc, Molnár Károly, Trischler Gyula, N. N., ifj. Szemző István, dr. Zátónyi Dezső, dr. Hübner, Fernbach János, dr. Gaál István, Konyovits Antal, Kende Ignác, Preszly János, Egry László, dr. Novák Elemér, N. N., dr. Grüner Samu, dr. Czeisel Lajos, Halász, Paul, Gombos, dr. Pastrovits Ivan, Herczeg Sándor, Schlieszer S., Lallosevits István, dr. Moldován Lajós, dr. Bruck Jenő, Tárcazy István, Polgár Károlyné, Polgár Károly, dr. Birválszky György, Lallosevits Gyurica, dr. Késmárky Béla, dr. Falcione Nándor, Falcione Sándor, Falcione Lörinc, Bakó Elek, Bakó Elek, X. Y., Szemző István, Rácz György, dr. Pávlóvits Simon, Pávlóvits Fedor, Pávlóvits Ozren, Szemző Gyula, Popovics Aurél, Gräff Nikáz, Linczinger Gyula, Szemző Dezső, Halm Ottó, Günther Ferenc, Hanke Agost, Koczkar Zsigmond, dr. Süllej Sándor, dr. Altöldy Árpád, Angyal János, Müller Béla, Halm Ervin, Robeim Zsiga, özv. Fernbach Bálintné, Fernbach Erzsébet, Fernbach Bálint, Fernbach Zsuzsanna, Fernbach Károly, Karácson Olga, Karácson Margit, Karácson Gyuláné, Karácson Gyula, ifj. Karácson Gyula dr., Fernbach Károlyné, Rudies Mihályné, Szakáll Margit, Szemző Istvánné, Altöldy Gedeonné, Altöldy Gedeon, Altöldy Flóra, Sztipits Altöldy Mária, Möricz Kálmánné, N. N., Halász Gyuláné, Jakobovits Karolin, özv. Fernbach Antalné, Matkovits Béláné, Anade Helén, Fernbach József, Fernbach Józsefné, Fernbach Aranka, Fernbach Bálint, Fernbach Laci, Fernbach Józsi, Altöldy Tibor, Fernbach Márta, Fernbach Dóra, Fernbach Keresi, Falcione Árpádné, dr. Falcione Árpád, Tárcazy Dezső, Schöffler Józsefné, Szilágyi Mór, Szilágyi Mór.

Vasutépítés. A baja—zombor—apatini vasut kiépítése, úgy látszik, mégis megvalósul. Az érdekelt községek mind meg szavaztak bizonyos hozzájárulást ehhez a vas

uthoz. Legutóbb Bátmonostor hozott határozatot, amely szerint a nevezett vasut építéséhez 20000 koronával hozzájárul. A község határozatát jövőhagyás céljából felterjesztette a megyei törvényhatósági bizottsághoz.

Hirtelen halál. Omer Ignác moholi nagybirtokos neje a napokban Szabadkán keresztül Budapest felé akart utazni. Szabadkán azonban rosszul lett s néhány óra múlva meghalt. Holttestét külön vonattal szállították hozzátartozói Moholra.

Életunt fiatal leány. Vizi Terézia szentesi illetőségű, szabadkai eselédleány tejben gyujtot oldott fel s a gyilkos mérget megitta. Haldokolva szállították a kózkórházba. Hátrahagyott levelében annyit ír, hogy megunta az életét, pedig mindössze még csak 16 éves volt.

A hűbériség volt a középkori élet minden mozzanatának a rugója, szabályozója. A hűbér világ összes szokásait, törvényeit érdekesen adja elő az Endrei Zalán féle Világtörténelmének e heti száma, melynek szép színes műmelléklete Szaladint ábrázolja. Aki műveltségét történeti ismeretekkel akarja fejleszteni, annak az Endrei féle Világtörténelmet azért ajánlhatjuk, mert annak könnyű érdekes előadása és szép képei mulattatva esempésznek az olvasóba sok tudást Mutatványszámot annak, aki kér, ingyen és bérmentve küld a Világtörténelmi kiadóhivatala Budapest, VI., Eötvös utca 26/D.

CSARNOK.

Niagara.

Irta és a Bács-Bodrog Megyei Irodalom Társaság második felolvasó ülésén előadta **Vörtesi Károly.** (Folytatás.)

Padok kínálkoznak pihenésre, nehogy azonban elmuljék a beállott érzés, mi most nem földet, vizet jöttünk nézni, sima sziklatáblákon rohanó vizáradatot, amely leveti magát természeti szépségében, ezüst habtömeget kavargat, hány felszínre, azután szétloccsantja, hogy újra tajtékkal keverje. Nézem a felszálló vízpárákat, magát a kristálytisza vizet, mint korbácsolja zivatarnak az Erie-tavat. Lelkemet a hullámok megigéző hatalma bámulatba ejti.

Megnézzük a Luna szigetét, más, még kisebb szigetkét. Honnét kerül a ciprus egy-némelyikre, nem tudom én. Más fáknak a lehajló ága vízben fürdik, kapkodja, míg majd elkapja a víz sebje, ágat és fát kicsavarja tövestől. Kis hidakon átmenve, a Három-nővér sziklakimagasodásokra lépünk. Mindenütt a zöldes viznek pompája, habvetése. A talaj nedves az örök esőtől, tüstölő a páratömegtől.

— Innét látjuk, — mondják az ismerőseim — legjobban a Kanadai-esés gyors folyását, mielőtt a viz az eséshez ér. Hosszasan nézzük a Kanadai rapid-ot.

Jónézőpontot találunk a Terrapin Rock-on, kiugró sziklalapon a szélesebb és nagyobb Kanadai vizesés látására. A terjedelmes szikla-alap csakugyan úgy van elrongyolva, hogy patkó alakot képez, innét a Horse Shoe elnevezés.

Vizzuhag három oldalról a patkó hajlása szerint 915 méter szélességben. Az Amerikai vizesést és az apróbb részleteket hozzászámítva, 1660 méter széles a Niagara esése s egyes helyeken, 60 méter mély. Vizzuhagragregoteg ez, tajtékozó víztömeg, megfélemlítő hatással.

A természet féktelen ereje pazarul adja a látványosságot.

Ha a vizeséseket mind egymás mellé helyezhetnénk, kiadnának szélességben egy

mértföldet. A Niagara méreteire vonatkozó adatokat különféle könyvekben, különféleképpen találjuk.

Kiszámították mások, hogy egy perc alatt 425,600 $\square$ -méter, vagyis 15 millió köbláb víz ömlik alá a Niagarazuhatonon, legnagyobbbrészt, kilenc-tizedrészen ezen a Kanadai, összeomló, habzó, ködszerű vizport felverő zuhatagon, melyet mi most felülről nézünk s alant a kis gőzhajóról láttunk törtetni az alvilágba.

A lebegő vízgöz, melyet gyönyörűséggel szemlélünk közelről, mértföldekre látszik, égfelől olyan magasan száll a hófehér felhővé tömörülő pára, vízköd. Szűzi fátyol. A vizesésnek esteli és hajnali bája egyképen megkapó szép. Ezüsttengernek tűnik fel a Niagara, holdfényben.

A 378 méter hosszú Upper Steel Arch Bridge n, a Niagara-folyó felett 59 méter magasan, villamoson átkelve, Canadában a Victória királynő Niagara Falls parkjából nézzük a felemelkedő felhőben, milyen pompás és nagy szívárványos ívek hidalják át a vizeséseket. Ez a Niagara diadémje. A meredek canadai partról magasztos látvány ez. Nem találók szavakat a lebilincselő hatás kifejezésére.

A folyó fölötti, szép ivetű acél hid kötötte le azután a figyelmünket.

Az Inspirations Pointon nem megyek be a vendéglőbe, de kapok ihletet, átellenben, a Table Rock* tájáról és felejthetetlen kilátást a már többször említett patkóíves nagy vizesésre. Igazán ünnepe volt a lelkemnek.

Mérhetetlen erő van a Niagara vizesésében. Dözsölő kicsapongásában rombol is, amennyire pusztíthatja a kemény követ, gutta cavat lapidem, a csöpp is vájja a követ, így a vizesés a folyó folyása szerint feltel balad, ha lassan is. Lyell kiszámította, hogy egyre-másra évenként három centiméter az, nagyon kevés, de megáll a természet törvénye, hogy minden zuhatagnak a vize hátrafelé törekszik. Láttuk ezt Schaffhausen mellett a Rajnátnál. Több évezred kell ahhoz, hogy az Erie-tó víztükre az Ontarió tó víztükréhez leszálljon. Most a 43 kilométer hosszú Welland-esatorna, mely Welland város mellett visz el, köti össze a két tó vizét.

A Niagara esés visszamenésének az ideje azért kiszámíthatatlan, mert nem tudhatjuk, hogy a mészkőréteg alatt hol van és mennyi a lágyabb agyaggala réteg. Ezt mossa előbb a víz, s amikor az alap el van pusztítva, könnyebben csorbitja a kemény követ.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Széna, szalma, takarmány.

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában nagy behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.30—3.00, muhar 3.50, alomszalma 1.50, zsupszalma 1.90, szecska 2.40, kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.80—3.10, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 7.65, tengeri 5.35, rozs 6.60, árpa 6.70 kor. 50 kilónként.

* Table — asztal, rock — szikla. Az asztalalaku sziklát már elhordta a víz sebje, de megmaradt a helynek az elnevezése.

HIRDETÉSEK.**Egy árva fiut**

3-3 ki venne örökbe,
az forduljon e lap kiadóhivatalába.

766. szám.

kig. 1907.

Pályázati hirdetés

A Nádajka községben ujonnan rendezesített és évi 800 korona fizetéssel egybekötött irnok-kézbesítői állásra pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **foljó évi április hó 10-éig** nyujtsák be.

Zsablyán, 1907. március hó 13-án.

Trenka,
th. szolgabíró.

88-2-1

1 vég vászon f. 4.95

Beck Gábor Géza

a „**GÓLYÁHOZ**“ címzett a fő-utcán levő

üzlete átalakítása folytán

összes raktáron levő rőfös- és férfi-árak mélyen leszállított árakban

== kaphatók: ==

Női ruhaszövetek, selymek, mángolt- és cérnavásznak.

Damast és Schiffon kanavász.

Delain-, batiszt- és mosóárak.

Paplan. 5-5

Szövet- és csipke-függöny.

Szőnyeg és ágyterítők.

Kész női és férfi fehérneműek.

Nap- és esőernyők

nagy választékban kaphatók.

Ezen rendkívüli olcsó elárúsításra felhívja a cég a n. é. vásárló közönség figyelmét.

Mintagyűjtemények helyben és vidékre nagy választékban kívánatra ingyen s bérmentve.

Rendkívüli előnyös vétel.

NE HIGYJE EL, HANEM GYŐZŐDJÉK MEG RÓLA,

hogy van cég, ahol hihetetlenül olcsón, (értsd: nem a minőség rovására olcsón)

vásárolhat és zárolhat: első minőségű, selyemszítaszövetet, keveretlen tiszta gépkenő olajat, henger- és kenőolajat, „Úszó” kocsikenőcsőt, surlódásmentesítő tömitő anyagokat, szerelvényeket, malomszerszámokat, eszközöket vasrészeket, modern közlő-
műveket és szijákat.

Ez a cég: *—1

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA műszaki iroda és raktár.
BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 26. szám. **GÉPSZILGYÁR.**

Parcellázás.

Halas város határában 1500 hold szántó-, kaszáló- és járásföld eladás

1 holdas vagy nagyobb részletekben vevő tetszésszerű valasztás, ki megnyit akar, rajta levő gazdasági épületekkel eladó. Kitűnő szőlőnek való holdanként 200 koronától 400 koronáig. Legjobb szántóföld, mely mindent megtermeszt búzát, dohányt 300 koronától 700 koronáig.

Vetésestől együtt 5 holdas parcellákba van felmérve, a szőlőföldre 25%-ot, a szántóföldre pedig 30%-ot, a többi hátralékos összeget, a vevő

fizetheti 10 éven belől tetszés szerinti részletben 6-os kamattal mellett, rögtön is kifizetheti az egész összeget kamatmentesen, a birtok tisztán tehermentesen iratik át, a vevő egyik a másikéért nem szavatol, előre kölesönös felelőség nincs.

Jelentkezhetni lehet Kiskun-Halason,

Tóth M. Lajos

3-3 megbízottnál 745. sz. alatt.

Legfinomabb

teáskanna védjeggyel ellátott

teakeverék

kapható: *—29

Weidinger S. és Zs.
és **Veszelinovits Péter** urak kereskedéseiben Zomborban.

Részletfizetésre!

A nagyérdemű közönség b. tudomására adom, hogy nagyobb forgalom elérése végett **villanyvilágítási** berendezést, **villanyos csillárokat**, amelyből óriási választék állandóan raktáron van, **leszállított árak** és

részletfizetés mellett is berendezem.

Kérem a nagyérdemű közönséget raktárom megtekintésére.

Költségvetéseket és terveket díjtalanul készítem.

Tisztelettel

ELTSCH GÁSPÁR,

hatóságilag engedélyezett villanyvilágítási vállalatja.

*—4

Részletfizetésre!**Részletfizetésre!****! Jótállás két év! !**

TUDOMÁSUL!

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy a már **8 évtized óta fenálló HUSVÉTH ISTVÁN-féle**

műfestődét és kemiai vegytisztító üzletet

fentartom s azt — eddigi cég alatt s változatlan terjedelemben — tovább vezetni fogom. 79-3-3

Zombor, 1907. évi március hó 10.

Tisztelettel **Özv. Husvéth Istvánné.**

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia, élősvény.

Bármily talajban gyorsan fejlődik, sűrű, nagy töviseivel embernek és bármily állatnak ellentáll, kitarthat 70-80 évig, nevelhető oly sűrűn, hogy apró csirke, malac stb. sem mehet át; ez a legolcsóbb örökké áthatlan kerítés. Főelőnye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető, mert a csemeték felásva jeges pincében tartatnak. Ezer darab 12 korona, rendszeren ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítást minden rendeléshez adok. Akinek élőkerítés nem felel meg, szállíthatok **sodronyszövetet**, a legkötelesebb gyártmányt, olcsón 100, 150 és 200 cm. széleset.

Szőlőlugas

minden háznak legszebb díszje, egy gyűjtemény 8 fajtából 20 tő, egy 2-300 fűrtöt terem.

Szőlőoltványok

táblás ültetések és hiányok pótlására, 60 legkiválóbb bor- és cserege-faj, szigoruan válogatott, tökéletes forradású és fajtiszta, duggyökerű példányok.

Delaware

89-3-1
sima vessző, minden szál megfakad, csak az a legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 holdat ültettem, 35 hektot terem holdanként, bora édes, erős, oltani, permetezni nem kell, és kezeléséhez semmi tudomány sem kell, ezért ellensége sok tudományos szőlőintéző.

Bővebb leírást és képes árjegyzéket tanulmányos tartalommal és mindenhez teljes tájékoztatóval ingyen és bérmentve küld:

NAGY GÁBOR

szőlőnagybirtokos, NAGY-KÁGYA.

Levelzés minden nyelven.

Eladás.

Egy jókarban lévő Kölber-féle olajtengelyű **hintó**, és egy Kölber-féle **batár** Tárczay Dezső zombori főszolgabirónál jutányos áron **eladó.** 2-2

Pályázati hirdetmény.

Felsőkabol községében lemondás folytán megüresedett községi rendőri állásra ezennel pályázatot hirdetek. Évi fizetése 480 korona havi utólagos részletekben.

Ruházatot és felszerelést a község adja. Szabályszerű kérvények **f. évi április hó 10-ig** terjesztendőek be.

Felsőkabol, 1907. március 18-án.

Szagheiszter János, jegyző.

Eladó

4 db — majdnem teljesen új — egyenként 6 öl hosszú

kukoricagóré.

Venni szándékozókknak bővebb felvilágosítást ad: 2-1

Szauter Mihály, hentes.

Apatin, Szunyog-utca.

Árlejtési hirdetmény.

A **Weidinger S. és Zs.** zombori cég által építendő áruház kivitelének biztosítása céljából az **1907. évi március hó 30. napjának d. u. 6 órájára** a cég irodahelyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkákat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat, amelyek a rendelkezésükre bocsátandó eredeti ajánlati űrlapon és költségvetésen teendőek meg, a kitzűött nap d. e. 9 órájáig a nevezett céghez annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlathoz az ajánlati költségvetés végösszege 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó. A szóban forgó munkára vonatkozó tervek, a részletes árlejtési és egyéb feltételek, valamint a szerződésminta a nevezett cég irodájában naponként megtekinthetők. Az ajánlati költségvetés és az ajánlattételhez szükséges egyéb nyomtatványok 2 kor. 20 fillérért ugyancsak az említett cégnél kaphatók. 2-2

Kitüntetések:

- Arad
- Budapest
- Bécs
- Belgrád
- Lovrin
- Nagybecskerek
- Nagyvárad
- Pozsony
- Panesova
- Szofia
- Szatmár
- Szabadka
- Temesvár
- Veszprém
- Zenta

Magyar állami nagy aranyérem.

Faj tojások!

Fehér orpington

és

Sárga orpington

fajtiszta angol importált tyukok tojásai kaphatók **állami nagy aranyéremmel** és számos I. és legnagyobb díjjal kitüntetett fajbaromfi gazdaságban

REITTER OSZKÁR

főkapitánynál

12-8

NAGYBECSKEREKEN,

darabja 70 fillér.

Rázásmentes kipróbált biztos csomagolás **ingyenes.**

Előjegyzések már most elfogadtatnak.

Őszi szállításra nagytestű **emdeni libák, pekingi kacsák, fehér orpingtonok, sárga orpingtonok** előjegyezhetőek.

ÓLA,

olcsón)
minő-
eretlen
er- és
őcsőt,
gokat,
nokat,
közöl-

*-1
raktár.
R. =

s szerinti
t, rögtön
et kamat-
hermente-
máskáért
s felelős-

un-Halason,
ajos
alatt.

abb
el ellátott
rék
*-29

urak
rban.

Részletfizetésre! In

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, tánevigalmi meghívók, tánerendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállíttatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.